

J E L E N K Ö R.

45. szám.

Pest szerda junius 5dikén.

1833.

Foglalat: Magyarország (Pozsonyban maj. 29ikén főtáblai 's ker. ülések. Jutalmazás. Kinevezések. Borsodban báró Szepesy Jozefa †. Mezőkeresztesen choleraharang. Szerednyei vásár. Pesti medárdvásár 's 4dik löverseny). Anglia (belgahollandi előgyezés. Stanley beszédének veleje a' rabszolgaság-eltörlésre. Alsóházi ülés. Londoni nagyebéd O'Connellnek. Birminghami nagy gyülekezet). Franciaország (Broglie beszédje nyomosb helyei a' görög kölesön ügyében, Bignon, Mauguin 's többek ellenvitatásaikkal maj. 20ikán). Németország. Spanyolország. Gabonaár. Pénzkelet.

MAGYARORSZÁG.

Pozsony. Majus 29ikén a' fő RR. táblája ülést tartván, a' RR. től közelebb áthozott vallástárgyi 4ik üzenetet vevék vitatás alá. Nyomos tanácskozások után, a' fens. Elölülő javaslatával egyetemben, oda üte ki végre a' többes vélemény, hogy ámbár az üzenetnek mind szerkezetére mind némelly állítványira észrevéteket tenni ssükségesnek látszanék, hagyván azonban még is az egyes vitákba bocsátkozást, melly különben is csak a' tüzött czélhoz juthatást késtetné, az olly közösen ohajtott egyértelmet pedig még inkább távolítaná: magára az üzenet belső érdemire nézve tegyen föl az ítélőmester egy válaszüzenetet olly módon, hogy felhordván azon fejezeteket, mellyekben már a' két tábla eddigien vagy egészen vagy részben megegyezett, a' többire nézve jelentések ki: miképen a' fő RR. azokat, mint belső meggyőződésük szerint vagy a' római hitvallás elveivel, vagy az 1791iki 26ik cikkelybeli alapos törvénnyel keményen összekötözöket semmikép nem hagyhatják jókká, hanem előbbi határozatuknál változatlanul maradnak. Az e' közben tartott ker. ülések az urbéri munkalat 7dik cikkelyével foglaltoskodtak: milly uton hajthassa t. i. a' földes ur akaratos (makaeskodó) jobbágyát folyó 's kétségtelen tartozási teljesítésire, miután az urbariumi kérdések az uriszékek elöl elvonattak, 's mellyik bíróság előtt folyjanak illyes perek? 's a' t.

Királyunk Ő Felsége maj. 26ikáról költ kabinet legfensőbb irata szerint Bartal György udv. tanácsnok 's főmélt. m. kir. udv. kancellariái referendárt kitüntetett jeles érdemire nézve sz. István király rende vitézi keresztyével, 's eddigi rendes fizetéséhez 1000 pengő fr. személyes pótlékdíjjal kegyeskedett megjutalmazni.

Apostoli Fejedelmünk majus 7iki legfensőbb határozata szerint a' besztercebányai káptalanban megürült utolsó kánonokságra Cherven Tamás püspöki titoknokot méltóztatott kinevezni.

Kis Lajos ur, fija Kis János superintendens urnak, Bécsben a' nagymélt. m. kir. udv. Kancellariánál a' magyarországi ágostai vallashivók agensének neveztetett ki.

A' nmságu m. kir. udv. kamara Schlachta Endre nyugalmaztatásával megürült likavai erdőmester-hivatalra Virtemberg Antal az oszadai kerületi erdőszót, ennek helyére pedig az erdőszót-ügyelő tisztség accessistáját Lehozky Jánost nevezé ki jeles tulajdonságaik 's hosszabb szolgálattok tekintetéből. — Grosz Imre mármarosai sószállító tiszt apríl 29kén meghalt. (K. kam. tud.)

Borsod vidék: Báró Szepesy Lajos ur özvegye szül. Tallián Jozefa asszony majus 15ikén Sályban (Borsodban) feljes elgyengülte után huzamos évek óta synylódott sorvadása miatt, minekutána anyósát, férjét, majd később édes anyját is eltemette, életpályája 36ik évében, majus 15ikén eloszlásba költözött. Tetemei, mellyek méltatlan sorsában e' szelid áldott léleknek, az élet kényelmeit nem élheték, 's innen a' síron jobbadán kinfonalon vergődtenek, m. hón. 18k. a' közönség bánatos részvételével takarítottak el a' sályi nemzetségi sirboltba. — Szászberki Váczy Sándor ur több ns megye táblabírája ama' borzasztó epekórság pusztításira visszaemlékezve, Mező-Keresztes városban eddig harang híjával levő r. katolikusok részire egy harangot 's ahoz kívántatott haranglábat tulajdon költségün készítettvén, azt felállítatá olly kötés alatt: hogyha valaha Keresztesen r. kath. templom építettnek, azon esetre e' harang váljék a' templom tulajdonává; — egyébbiránt az 1831 évbeli jul. 17 napja 11 órakor délelőtt (melly nap elsője

volt a' Keresztes városi epevészek, hol 11ed részét pusztítá el e' halál 15 nap alatt a' népségnek) fájdalmas emlékére, esztendőként a' jelelt napnak óráján azon harang a' végre huzassék meg, (mint Pesten a' főtemplomban minden reggeli 3 óraker az utolsó dögmirigy (17 $\frac{1}{4}$ o) emlékére) hogy a' nép akkor könyörögven, a' fels. ur Isten a' magyar Hazát göres-náthahurut- 's más moszka veszélytől órizze 's mentse meg. Alapítvány-péncz is járult hozzá. B. B.

Ungvár majus 20kán: Fels. Urunk a' szerednyei vár birtokosinak a' hasonló nevü 's t. Ung megyében keblezett Szerednye mvárosban esztendőként 4 országos vásár-tartást engedett, mellyből az 1ső majus v. pünköst hava 2ik napjára, 2ik junius v. szent Iván hava 13ikára, 3ik september v. sz. Mihály hava 22ikére, 4ik nov. vagy sz. András hava 5ikére esik, mindenik pedig két naphól álland, 's valamint az első ugy második napján is mind belső mind külső vásár fog tartatni, mit is annál könnyebben vihetni végbe, mivel mind a' 4 vásár nyáridőben esvén, az ottan más napra maradandó marha jó legelővel lesz ellátva; egyébiránt több fontos tekintetből szükségesnek találtatott e' vásárokat olly móddal rendezni el: hogy minden vásár azon héten, mellyben a' kitett napok esnek, mindig kedden és szerdán tartassék. Ezek következésiben az első vásár mult april 30ikán 's majus 1sőjén tartatott olly fény-zaj- és sikerrel, hogy minden jó remény és várakozásnak nemcsak derekasan megfelelt, hanem azt tetemesen felül is mult, 's így az egész közönségnek 's kereskedésnek bizonyos hasznót ígér; megtisztelést azt diszes megjelentével a' t. Megyének majd egész tisztikara számos kocsin egyszerre jövéen be az ungvári híres hangász bandával, meglátogatók számos megyebeli 's idegen urak 's asszonyok, megkedvelé sok nagyobb és kisebb kereskedő, oda termett Ungvár, Munkács 's több más városnak sok művésze 's mesterembere is, műveiket vidám kedvvel 's kelettel árulgatván, de leginkább a' tömérdek nép; számos nemes és paraszt ló, 5,000 számot túlhaladott szarvas-marha és göboly, sok kecske, sertés és egyéb apró marha; csak az eladott juhok száma 10,000re

tétetik, a' sok mindennemű élet, a' híres szerednyei bor, szilva- és közönséges pályinka. A' különféle árusok sátorok, főképp olly helyen, hol ez már századok óta nem gyakoroltatott, méltó bámulásra annál inkább gerjeszték az oda seregletteket, mivel a' kir. engedelem később érkezte miatt saját megyénkben is kelteként alighirdettethetett ki, mindazáltal a' tartandó vásárnak még a' messzebb vármegyékbe is sasszárnyon repült el hire; mind ezekhez járulván még a' kellemes majusi idő, a' vásár-tartásra kijelelt kies térhely, a' mindenszerte zengő muzsika-szó, az első vásár emlékezetére ingyen csapra eresztett sok bor, minden jelenvoltra olly nagy benyomást tett, hogy mindenki a' jövő vásárookra személyesen meg nem jelenni hibájának, mást pedig hozni magával kötelességének véli.

E' szépsikerű sokadalmat Ghillányi Sándor báró urnak, u. m. mind ezek buzgó 's egyedüli eszközlőjének, ki erre fordított sok fáradságon kívül ez alkalommal is majd száz uri személyt vele született vendégszereteti ösztönéből gazdagon 's barátságosan vendégele meg, méltán köszöni és szíves hálával veszi a' többi t. cz. részvevő vár-birtokosság.

Pesti jelen medardi vásáruk kezdete 's folyama nem épen kedvező. A' vásárlók száma igen csekély. Hazai termékink közül egyedül a' finom egynyiretű gyapjút keresik, 's ára jó magas, a' többi közönséges gyapjufajok is kellőbb árúak a' tavalyiaknál. A' borok, jövő szüretre sugárló kedvezőbb kinézések 's az ide szállított nagyobb mennyiség miatt árookban csökkentek, kivált a' közönségeseb neműek. A' többi termékek ára szinte lentes. Kézművek közt a' selyem-árúknak jobb kelet jutott, a' többinek általában silány.

A' IVdik pesti lóverseny kimenetele.

Vasárnap jun. 2ikán délután 4 óraker.

1. Pesti billikom, ér 100 aranyat, illy körülírással: „Minden pálya dicső, ha belőle Hazádra derül fény.“ K ö l c s e y. Adta Pest városa tanácsa 's polgársága. — 1600 öl ismételve, — ausztriai birodalmi mén- és kanczára.

Hunyady Józ. gr. 4 eszt. teliv. sárga m. Gildroy, Károlyi Istv. gr. nevelménye 102 fr. 1. — 1. — Első izben 3' 51", — másodikban 3' 50". — Liechtenstein Venez. hg 5 eszt. teliv. p. k. Rosaline, Károlyi Istv. nevel. 107

ft. 2. — második ízben visszahuzatott. — Harrach Ferencz gr. teliv. sz. k. My lady, Széchenyi Istv. gr. nevel. 113 ft. 3. — 2. — Nádasdy Tam. gr. 3 eszt. teliv. p. k. Fair Duchess, maga nevel. 85 ft. 4. — 3. — Első ízben Gildroy és Rosaline közt derék futás.

2. Eszterházy díj, 50 ar. 1732 öl,
— magyarhonban nemzett 's ellett nem telivér kanczára.

Nádasdy Tam. gr. idős félvér barna kancz. Jerta, Széchenyi Istv. gr. nevel. 113 ft. Az e' díjra bejelentett Molly és Elma kanczák visszahuzatván, Jerta csak maga járja be a' pályakört, 's nyertes lón.

3. Batthyáni billikom, ér 112 ar.
illy körülírással: „Félve a' gyöngé kiáll, versenyt fut sorssal a' bátor.“ Kiszaludy Károly. — Adták 1833ra Batthyáni Gusztáv és Kázmér grófok, — 964 öl. Tétel 25 arany, fele bánat (a' kiszabott időre akármi okbul pályára ki nem állott lóért fizetendő summa), — minden lóra, 3 eszt. 68 ft. 4 eszt. 94 ft. 5 eszt. 101 ft. 6 eszt. 106 ft. idősb 109 ft. kancza és paripa 2 ftal kevesbet, — Angliában született ló 6 ftal többet.

Krály Ján. b. 5 eszt. teliv. barna m. Whiskey (ezelött Széchenyi Istv. grófé), angol nevel. 107 ft. 1. — 2' 9". — Nádasdy Tam. gr. k. Jerta 107 ft. 2. — Széchenyi Istv. gr. 5 eszt. teliv. p. k. Titania, ang. nevel. 105 ft. 3.

4. Parasztgazdák díja 2000 öl.

Ezen csak kanczák számára hirdetett díjra többnyire selejtes kanczák jelentvén be, de e' mellett számos mén 's paripa hozatván versenyre, jónak látá a' paraszt lovakra ügyelő küldöttség méneket sőt paripákat is e' díjért pályára bocsátani oly módon, hogy a' több mint husz bejelentett lovat két csapatra osztván, egyikben a' ménék és kanczák, másikkban a' paripák fussanak. E' szerint az első csapatbeliek közül Reichel Ferencz pesti lakos ménje Turcsi mint első 50, — Sajerman Ján. pest vgyei vasadi pusztai hasznóberlő kja Bátor mint második 30 tallért nyert, — 5' 38"; — a' második csapatbeliek (paripák) közül Tasnády Albert köncsögi lakos 6 eszt. sz. pr. Bettyár 30, — Pap Andr. pesti lakos 7 eszt. f. pr. Szárcsa 20 tallért nyert. 6' 20". Mind az első mind a' 2ik versenyben több ló kimaradt, azaz: midőn már az első ló a' nyerőponthoz ért, ezek még a' nyerőponttul 135 öl távolságra álló határoszlopnál sem voltak; — egy fakó ló pedig kitört, azaz: a' kijegyzett pályakörből balra tért ki, 's hosszabb úton járt mint kellett volna.

5. Különverseny, (csak két ló együtt futása) mindenik 10 ar. 1600 öl.

Schmid Ferencz 6 eszt. félv. p. k. Elma, Széchenyi Istv. gr. nevel. 113 ft. lovasa: Trencsér István. 1. — Hackel 4 eszt. sárg. k. Molly, Hunyady nevel. 102 ft. — 2 — 4' 22". —

Ugyanekkor volt a' paraszt kanczacsi-kók jutalmaztatása is.

A' bejelentett öt esikő közül Kis József T. Sz. Miklósi lakos 2 eszt. p. k. kapott 15 tallért, — Terebesy Józ. fégyverneki lakos 1 eszt. f. k. 10et, — Polgár Istv. T. Sz. Miklósi lak. 2 eszt. f. k. 3 tallért. — Minthogy e' jutalmazásra illy kevés kancza jelent meg az idén, az e' czélra tett külön ajánlatokból fenmaradt summa jövő évben fog kiadatni. — Az idő nagyon kedvező volt, — nézők igen

számosan. — A' lóárverés a' köztelken e' f. h. 2ikán ment végbe.

A N G L I A.

Bécsbe majus 30ikán rendkívüli alkalommal érkezett hírek jelentik, hogy Londonban majus 21ikén az előegyezés (conventio praeliminaris) Hollandia, Anglia 's Franciaország között megkötött, 's a' meghatalmazottak által aláíratott. Ezen egyezésnél fogvást mindennemű kénytető rendszabás Hollandia iránt (az embargo) azonnal megszűnik, Belgium és Hollandia közt a' végegyezés megkötötéseig állandó, felbonthatlan fegyverszünet végeztetik, a' Scheldén szabad hajózás, ugy mint az 1831 nov. 1sője előtt divatban volt, nyittatik, 's a' végegyezés iránti további alkudozásoknak azonnali, Ausztria, Orosz- és Poroszország részvételi mellett leendő, fölvétele határoztatik. — E' szerint, ugy mond az e' hirt közlő Beobachter, teljes jussal táplálhatjuk azon reményt, hogy a' belga-hollandi ügy rövid idő alatt tökéletesen el lesz intéztetve. —

Stanley ur következőleg kezdé az alsóház maj. 14iki ülésében tartott 's a' gyarmatbeli rabszolgaságot érdeklő beszédét: A' ház nem fogja fölem megtagadni enyheségit és szelid bírálatát, ha meggondolja, hogy új hivatalomnak illy rövid ideje után már egy olly kérdést vagyok köteles a' ház vizsgálata 's határozata alá bocsátani, melly fontosabb, mint talán akármelly azok közül, mellyek több év óta e' ház figyelmét elfoglalák. A' jelen kérdés biztos és szerencsés megoldatásától nem csak egy, évenként 250,000 tonnát foglalatoskodtató tengeri kereskedés, 's évenként 5—6 milliora menő országos jövedelem, nem csak igen sok, országunk- és gyarmatinkbeli tulajdonos java és kára, hanem egyszersmind mintegy 7—800 ezer polgártársunk 's maradékaiknak élelmök, keresetjük, jóllétjük függ. Ennyi bonyolodás és nehézség elég akárkit is a' tárgyelőadástól elijesztteni, 's én részemről, midőn ezt cselekszem, csak azt tekintem, hogy az ajánlandó rendszabás által minél több jót minél kevesb kárral lehessen elérni. A' kormány itt két pörös fél között áll, az egyik (a' rabszolga- 's ültetvénybirtokosak) pénz-

beli érdekeit látja legnagyobb mértékben illetve 's fenyegetve, mihez képest, eléggé szorongattatva már most is, minden további kárvallástól menten akarna maradni. Más részről az egész országban olly módon nyilatkozik egy mély vallásos érzelem a' rabszolgaság további megtartása ellen, hogy ezen szózatot, ezen, minden eddiginél hathatósb vélemény-nyilatkozást nem szabad többé a' ministeriumnak nem hallani. Elmult az idő, mellyben azt kérdeheté a' parlament: állandó legyen e a' rabszolgaság vagy majd valamikor szüntessék meg? — most már csak az a' kérdés: mellyik a' legbiztosabb, hamarabb 's legsikeresh mód azt tökéletesen eltörölni? — Itt dicsérettel említé a' szónok több nagy statusférjfinak, különösen a' halhatlan Canningnek e' célra fordított törekedésiket, ugy szinte a' kormánynak eddigi rendszabásit, mellyeket a' gyarmati törvényhozó testek 's a' rabszolga-tulajdonosok olly rosszul gyámolítottak, vagy is inkább sikeretleníteni mindenkép ügyekeztek. Majd a' jelen terv fejtegetésire általmenvén, előre is érdeklé, hogy a' szavazat, mellyet ő ez úttal az iránt a' háztól kívánand, épen nem kötelezend minden tagot arra, hogy a' tervnek egyes részleteit (détails) is elfogadják; e' részletek a' ház teljes szabadságu nyomozati 's határozatának vettetnek alájuk 's a' ministerium csak a' terv fő elvét fogja védelmezni.

Mingyárt az első 's legfontosabb pontra u. m. a' rabszolgák felszabadulásokra nézve, meg kell vallania, hogy a' terv nem megy olly messze mint sokan kívánák. De a' rabszolgát egyszerre, minden egyéb dologtól, mint a' mi legsürgetőbb szükségeit fedezi, föloldani annyi volna, mint a' gyarmatokban minden munkásságnak 's minden civilisationak véget vetni. A' kormány terve szerint kölcsön a' rabszolga szerződést (contractust) urával, mellynél fogvást ez neki, mint eddig is, ruhát és eledelt, vagy ezek helyett bizonyos, megállapítandó bért adjon; ő pedig (a' rabszolga) viszont ideje háromnegyedét urának szentelje. A' megmaradt egy negyed időt a' rabszolga ön kedve kénye szerint töltheti; de ha ezt, mint igen természetes, szinte bér munkára akarná fordítani, tu-

lajdonosa köteles legyen neki bizonyos megállapítandó béréért ez idő alatt is munkát adni, 's épen ezen bér meghatározása teszi a' dolognak egyik legbajosabb pontját, mint-hogy eddigelé a' gyarmatokban épen nem volt szabad munkás, szabad napszámos, 's így a' szabad napibér mennyiségére sincsen mérték. Erre nézve a' kormány legokosabbnak találta határozni azt, hogy e' tulajdonos a' szolgáljával kötendő szerződésben legelőbb is a' szolga egész árát, mellyen t. i. ez magát visszaválthatja, tartozzék meghatározni, azután pedig a' szolga szabad munkájaért olly bért kötni le, mellynek egész esztendei mennyisége a' szolga árának egy tizenkettődét tegye, 's így a' szolga magát egynegyed szabad idejének jövedelme által legelőbb 12 év alatt mulhatlanul visszavásárolhassa azaz fölszabadíthassa. — Ezen mód által mind a' két rész méltányságra szorítatik 's legkevesebbet is veszt; mert ha az ur nagy árt ró szolgáljára, sokat is tartozik annak a' szabad munkáért fizetni, munkát pedig annak az egynegyed idő alatt is adni e' törvény szerint tartozik; ha pedig csekély árt ró reá, ez azt szabad munkája keresetiből csakhamar megszerezheti 's magát kiválthatja. — 'S itt már nyilvános a' veszteség, melly a' rabszolga-tulajdonosokat ama' negyed rész idő elvesztésével vagy annak, ha a' szolga máshol munkát nem talál, köteles béreltetésével éri. Ő (Stanley) azt kérdi: méltányos e, hogy a' tulajdonos e' kárt egyedül viselje, miután a' birtok-jus — mellyel rabszolgája felett bír 's mellynek egyébiránt igazságát vagy törvényességét ő nem vitatja, de a' just a' parlament több ízben megismérte, — egy részben eltöröltetik, megsemmisül? — E' kárnak pótlatára tehát ajánlja a' kormány, hogy a' nevezett tulajdonosoknak tiz esztendei természetvénység árát, azaz: 15,000,000 font sterlinget a' status előre jutalom-használatul, kölcsön adjon. A' parlamentet illeti azután, meghatározni: ki által, mi részben 's micsoda föltételek alatt téríttessék e' kölcsön az országnak vissza. A' kamatokat azonban a' tulajdonosok semmi esetre sem fizethetik, mert így a' kölcsön használatából reájok áradandó haszon 's így a' kárpótlás is semmivé lenne. Azo-

kat (a' kamatokat) vagy a' rabszolgáknak, vagy a' status-jövedelmeknek kell viselniök. — Általában pedig, így szólva végre Stanley ur, e' terv kivitelére szükséges, hogy a' kormány nagyobb hatalommal ruháztassék fel a' gyarmati hatóságok, jelesen az ottani külön törvényhozóságok felett, nehogy ezek ellenkezési a' kormányi rendszabásokat sikeretlenítsék; 's másodsor, hogy a' g y a r m a t o k b a n most mingyárt iskolák 's képező intézetek állíttassanak, mert ha a' Negereknek v. akárkinek is szabadságot akarunk adni, oktatást, felvilágítást is kell nekik adnunk, különben vadság 's állatóság állapotjába taszítjuk őket vissza. 's a' t.

Az alsóház maj. 20iki ülésében jelenti Wrottesley ur, hogy Staffordshire-ben új követválasztás lesz rendelendő, mivel Littleton ur az irlandi statutitok nokságot (ministerséget, Hobhouse ur helyébe) elfogadta. — Utóbb lord Althorp az irlandi egyházi reformbillt hozá ismét a' ház mint biztosság elejébe, melly is annak több czikkelyét csekély változtatásokkal elfogadá, a' többit más napra halasztván.

A' londoni kézműves és kereskedő osztályok nagy ebédet adtak majus 15ikén O'Connell Danielnek, mellynek végeztével némi ezüstműveket is nyújtottak neki által tisztelet és hálaemlékül. Mintegy 300 személy lehetett a' vendégségen jelen, mind tisztcsinos öltözetűek, u. m. előkelő mesteremberek 's kereskedők; a' karzat asszonyágokkal volt teli, 's O'Connell beléptekor, köz és harsány tapssal fogadtatott. Következők a' jelesebb áldomások, mellyekkel O'Connell ur az ebéd végén poharait elköszönté. „A' constitutioért! legyen az minél előbb, a' minek lennie kellene!“ „Irland, mint lennie kell!“ Ez utóbbi áldomásra, úgy mond, őtet nem önszeretet ösztönzi, ő a' szabadságot minden országban, minden égőv alatt kedveli, valamint a' despotismust minden földön minden vidékengyűlöli; de kivetheti neki rossz neven, ha sebesebben dobog szive hazája nevezetére, a' zöld országéra, mellyben született, nevedett? ő vivott ezen országnak szabadságaért, 's istennek hála! nem hiában. A' vallásszabadság legalább meg van már állapítva, 's ez üdvös princi-

piumnak a' Ganges partjaira 's Nyugatindia szigetire szintugy mint ön hazájára kihatnak jótékony áldomási. De egy más jó követkevézése, jó tanúsága is van az irlandi vitáknak. Megtanulhatják abból a' nemzetek, hogy a' szabadságot a' törvény iránti engedelem utján, nem pedig erőszakos dacz által lehet legbizonyosabban kivíni. A' ki megszegi a' törvényt, felidézi a' hatalmat a' törvény megszegésére önmaga ellen; egyenes és durva erőszak soha sem szült valóban jótékony változást, ezt csupán erkölcsi erő, egyesülés, concentrált akarat által érhetni el bizvást, 's ő bizton állítja, hogy ez minden, bármi magas czél és kívánat létesítésére is elégséges. — Azután a' sajtószabadságért köszönté poharát; végre O'Connor ur (egyike Irland követeinek) a' következő áldomást mondá: O'Connell Danielnek, Irland szabadítójának, 's a' köz szabadság megerősítőjének! Ekkor bemutató Hogan ur az említett emlékjándokot (egy ezüst candelaber, 's egy szinte ezüst virágkosár, mellyet három asszonyalak: Anglia, Irland és Scotia, tart önfeje felett), melly úgy mond, jobbadon a' kézmunkások krajczár és félkrajczárnyi adakozásiból került. O'Connell ur ezt igen szépen megköszönvén, eltávozott, a' társaság nagyobb része pedig még késő éjig együtt maradt. (O'Connell ur utóbb Attwood Tamás urral Birminghambe utazott el, holott mint említők, az ottani politikai egyesület, több fiók egyesülettel nagy gyűlést szándékozott tartani majus 20ikán.

Birmingham mellett Newhall-hill terén a' nagy gyülekezet majus 20ikán megtartott. A' tér közepén egy amphitheatumi karzat volt a' politikai egyesületi választottság számára felállítva. Délben még csak 3—4 ezer ember lehetett együtt, de csakhamar 12 óra után megjelentek a' szomszéd helybeli egyesületek, 12 $\frac{1}{2}$ órakor megindult a' városból a' nagy processio, legelől Edmunds ur lóháton, 's utána tömérdek nép lobogókkal, sípdobszóval 's a' legkülönbféle symbolumok és rajzolatokkal. Így például egy lobogón vasra vert Negerek és Lengyelek láttattak. A' processio derekán nyílt fedelű hintóban Attwood és O'Connell urak jövének, néhány más kocsival együtt; mindössze mint-

egy 70—80,000 ember lehetett együtt. — Harsány trombitászó a' karzatról csendet parancsolt 's most legelőször is Müntz ur (alsatiai német származatu) kezdé szólni, utána Attwood ur, mind ketten igen keserű panaszokkal a' ministerium ellen, melly Irlandot rabigába verte 's adott ígéreteit megszegte. Attwood ur kérelem-bocsátást javasolt a' parlamenthez a' gabonatörvény ellen, minél, úgy mond, a' poklon innen semmi sem lehet gyűlöletesb, úgy a' maláta-, ház- és ablakadók ellen, végre egy alázatos felirást a' királyhoz, esedezőt, hogy e' mostani ministeriumot bocsássa el. Mind ez a' legnagyobb taps és hurrah-zaj között elfogadtatott. Attwood ur után O'Connell beszélt, szinte a' ministerek ellen, kiket ujlag brutálisoknak 's vérszopóknak nevezett, magát lord Brougham-ot is egy nagy csalafintának (humbug) czimezé. Utóbb Hudley ur háromszoros éljent javasolt O'Connellnek 's a' Lengyeleknek, mi is, el lehet gondolni, milly lármával teljesítettett. Végre resolútiók, mind a' leghevesebb kifejezésekkel irvák, olvastattak fel, 's a' királyhoz intézendő felírás átdatás végett gróf Fitzwilliamhez utasítottatott.

FRANCZIAORSZÁG.

Brogie ur a' görög kölcsön ügyében (maj. 18ikán) a' többi közt ezeket mondá: Nem szándékom ez uttal külső politikánk felől általában, vagy a' keleten fenforgó ügyek 's alkudozások iránt ex professo szólni. A' mi ez utóbbi tárgyat (a' porta és Ali közötti alkudozásokat) illeti, a' mit csak mondanunk lehete, megmondottuk 's az ot-tani eseteket olly hamar, olly teljesen 's körülmenyesen adtuk szinte napról napra a' közönség tudtára, milly hamarság, pontosság 's teljesség illy dolgokban a' képviseleti kormányok eddigi történeteiben példátlan. Fel fogom ugyan a' jelen kérdést ama' történetek 's körülmények viszonyaiban is világosítani, de azokat egyenes vitatás vagy még kora nyilatkozások tárgyul nem veszem. A' mi Görögországot, jelesül annak új kormányát 's dynastiáját illeti, ennek választatása következőleg történt. Franciaország görög fejdelemmé eleinte Károly kir. hget, a' bajor király testvér-öccsét, hozá ajánlatba 's miu-

tán ez az ajánlattól vonakodott, Ottot hget, a' király másod fiát. Anglia Hessen-Homburg hercegeget, Oroszország Szász-Coburg hercegeget ajánlák; de a' három közül egyikén sem állapotodhattak meg az udvarok. Otto hg különösen azért rekesztetett ki, mivel Bajorország Franciaországnak természetesszövetségese. (Mozgás a' kamarában különböző értelemmel). Erre mi egy más candidatumst (nem mondja, kit), Anglia pedig Szász-Coburg hget ajánlá 's ez utóbbi némi akadémok után el is fogadtatott; de mint tudjuk vonakodását utóbb ez beadta. Most Franciaország egymás után Vilmos és Fridrik porosz kir. hercegeket hozá fel, kik azonban a' választatást elháríták, Anglia pedig Fridrik németalföldi (hollandi) kir. hercegeget, kit elfogadni nem lehetett. Így Franciaország első ajánlata (Otto bajor hg) újra előkerült. Meghatalmazottunk (Talleyrand) így szóla Londonban, a' conferentiához: Bajorország másod rangu hatalom; kormánya legkevesebé van a' kérdésnél érdekelve; 's hogy Otto hget a' görög thronuson megtarthassa, mind a' három alkuvó hatalmasság egyiránysó védelmire lesz szüksége. Ezen ok végre győzött 's Otto hg megválasztatott. — A' jelen kölcsön ellenei azt kérdik: mikép biztosítsa azt Franciaország a' nevezett két hatalommal egy mértékben, holott többet költött Görögországra már is 37 milliónál 's így sokkal többet mint Anglia vagy Oroszország? De e' 37 millióból csak igen kevés költetett kirekesztőleg Görögországra, nagyobb rész a' görög történetek következésiben ugyan, de Franciaország érdekeiben költetett el, mert teszem tetemesb hajóerőt a' földközi tengeren kellett volna tartanunk akkor is, ha szabadítók helyett neutralisok, vagy éppen az új görög szabadság elnyomói akaránk vala lenni. A' mit mi egyenesen Görögországra költöttünk, azon summák, mellyekkel 1828, 29 és 30ban alexandriai főconsulunk a' török rabszolgaságra jutott görög háznépeket kiváltogatta. E' summák, más segedelmezésekkel együtt, mindössze is csak 6 millióra mehetnek; de adott Oroszország is illyes segedelmezést Görögországnak, mintegy ötödfél millióra menőt 's Törökországnak a' martz. 22iki protocollum elfogad-

tatásaért a' hadi adótartozásból 12 milliót elengedett. — Anglia (a' kormány t. i.) nem adott ugyan illyes segedelmezést, de megmondá miért: mivel angol magányosak közel 40 milliót irtak alá a' Görögség számára, melly summák e' mostani kölcsönből nem fognak fizettetni. A' görög ügy miatt ugyan, de a' mi érdekünkben tett költekezésink mintegy 17 millióra mehetnek, mennyibe t. i. flottánknak földközi tengeri tartatása került. (Itten előadá Broglie ur körülményesen az udvarok által Görögország ügyében 1822 óta tett alkudozásokat, végzetül ezt mondván: Franciaország ohajtja, hogy Görögország minél előbb elég erős legyen védelmezőji segedelmét 's pártolását mellőzhetni. Majd Otto királynak szives fogadtatását 's az ottani dolgok legujabb békés menetelit említvén: elhagyjuk e tehát most, ugy mond, Görögországot, miután érette 10 évig fáradozánk 's a' jövőndő minden jóval kecsgetet? — (S most Görögország, 's az ottani francia befolyás fontosságára menvén által) Egész Europa felindult, ugy mond, midőn 1822ben 's 26ban ugy látszott, mintha Oroszország, ellenségeskedésben állván a' portával, egyedül akarná és fogná Görögország sorsát is intéznie. Pedig ekkor még nem látszott a' török birodalmon semmi bágyadás, semmi sérelem, sőt ez inkább az ujja-születés pályájára látszott jutottnak 's Aegyptusnak ugyanazon seregei, mellyek most elzúzással fenyegetik, parancsolatitól függöttek. 'S immost, midőn ezen colossnak (a' török birodalomnak) töredékenysége olly világosan kitünt, midőn ez éjszokról és délről nyomatva még csak lihegve ví, mostan, midőn a' drinápolyi béke európai birtokinak felét kezéből kisodrá, alig hagyván neki a' suzerainitas némi árnyékát felettök; — most, midőn bizonyos körülmények összeütkezésé miatt, mellyeket én e' pillanatban ugyan nem fejtegetek, de majd egykor bírálgatni 's méltánylani fognak, — orosz hajóserég vete horgonyt a' Bosporus legvégső martjain 's orosz seregek ütöttek tanyát a' konstantinápolyi minaretek (meeset-tornyok) elleniben, most mondjunk e mi le Görögország ügyeibe hathatásunkról? 'S kik adják nekünk e' két veszedelmes tanácsot? ugyanazok, kik fennyen hirdetik, hogy a'

török birodalom végórája elérkezett, Konstantinápoly elfoglaltatása bizonyos, és örökké fog a' moszka zászló Sophia templomának tornyáról lobogni. Nem, uraim, ezt én nem hiszem. Én részemről azt reménylem 's hiszem, hogy Törökország végórája még nincs olly közel, hogy az tovább fog élni, mint azon tudós politicusok, kik halotti énekét zengik 's hátra hagyott köntöseiben már-már osztoznak. Én bízom azon igyekezet sikerében, mellyet Franciaország ez ügyben buzgalommal, munkássággal, türedelemmel 's elszántsággal üz; bízom az Európa színe előtt kötött szerződésekben, bízom a' nyugtató nyilatkozások 's erősítésekben, mellyek hozzánk naponként érkeznek. De ha én azon hitben volnék is, mellyben elleneink, valóban meg nem foghatnám e' tanácslatot, mellyet ők nekünk adogatnak. 'S milly ürügy alatt! Azt mondják, attól félnek, hogy azon 60 millióból, mellyet Görögország kölcsön kap, 12 millio, mint a' portának birtok-áltengedés fejében járó kárpótlék, ez által az oroszoknak fog hadi adótartozás fejében fizettetni. Ne féljenek az urak. A' nagy-ur nem olly gyors fizető, 's hitelezője sem fogja őt olly igen sürgetni. A' pétervári udvarnak kezében vannak a' dunamelléki tartományok (Moldva és Oláhország), mellyeket teljes kielégítettéseig foglalva tarthat; e' szép hypotheca neki kedvesebb mint a' tőkepénz. De egyébiránt sincs az orosz kormány olly nagy pénzsükében, hogy a' mi részünket is a' görög kölcsön biztosításában, sőt ezen felül még az Angolokét is ált ne venné, ha mi, Anglia t. i. és Franciaország, elég balgatagok volnánk ebben megegyezni. (Vége következik)

Majus 20ikán folytatá a' kamara a' görög kölcsön feletti vitatásokat. Bignon ur ellene volt e' javaslatnak (a' kölcsön-biztosításnak t. i.) felhozván hogy a' kormány ez iránti politikája merő reményeken nyugszik, annak reményén t. i., hogy a' mostani görög királyság ekepen fog gyarapodni, hogy a' keleti alkudozások jó véget érendenek 's hogy itt minden esetre Franciaország is megkapja maga részét. De Franciaországnak nem kellene magát olly politikára kötelezni, melly a' dolgok ereje 's természete által mindig inkább fog Orosz- mint Franciaországnak gyü-

mölcsözni. — Mauguin ur balgatagnak monda azon reménységet, hogy Görögország a maga 1 millio lakosával hathatós sorompót fog a Kozákok berohanhatása ellen képezni. Görögországon keletről ugyan Macedoniából, délről pedig az archipelagus szigeteiről mindig könnyü lesz erőt venni. — Rigny és Guizot urat szólottak még a törvényjavaslat mellett, mire a vitatás ismét más napra halasztatott. Ekkor kevés vita után szavazatra kelt a dolog 's a javaslat fő czikkelye 176 szóval 140 ellen elfogadtatott. Most már a mellékjavaslatok következtek. Boissy d'Anglas urnak azon mellékjavaslata, hogy e biztosítás csak úgy adassék, ha Görögország magát a Franciaországtól kapott előbbi segedelmezésekért adósnak isméri, — félrevetett. Auguis ur a következő mellékjavaslatot tevő: Ezen biztosítás (garantia) azonban csak annyiban adathatik, mennyiben e kölcsönt a görög nemzet a constitutionalis és képviseleti kormányzás formáji szeriort fogja törvényesíteni. — Nem levén már ekkor elégséges tag jelen, a szavazat más napra (22ikére) halasztatott 's ekkor az indítvány félrevetett. Müntz ur azt kívánta, hogy Bajorország legyen kezes a francia rész megtérítettéséért. Ezt nem támogatá senki 's azért szavazat alá nem is jött. Végre Merilhou ur számadást kért bizonyos 1 millio 100,000 francról, melly e kölcsön fejében a kamara meghatalmazása nélkül már le is fizettetett. Broglie ur azt mondja, hogy ezen előre adott mennyiség nem több 500,000 francnál, mert a tudósítás rosszul volt feltéve. Most az egész törvényjavaslatot szavazat alá bocsátván, 175 szóval 112 ellen elfogadják.

NÉMETORSZÁG.

A württembergi és a badeni kamarák majus 20ikán megnyitattak. Az utóbbit személyesen nyitá meg a nagyherceg 's különös kegyvel és szelidséggel páros beszédét

a következő szokatlan szavakon kezdé: Nemes urak és kedves barátim. A beszédnek következő helye legérdekesebb: „Azon törvények, mellyek hozatásán utóbbi együttlétükkor az urak is megegyeztek (Ihre Zustimmung gegeben haben) azóta kihirdettettek 's végre hajtattak. Azonban hatásuk ideje még sokkal rövidebb hogy sem biztosan meg lehetne itélni: megfeleltek é mindnyájan az irántok táplált reménynek, 's ha talán ez valamelyiknél nem történt volna, ennek okát a tévedő magyarázatban-e, vagy általában az idővel változott viszonyokban, vagy magokban a törvényekben kelljen e keresni? — Csak egyikét ezen törvényeknek t. i. a sajtó feletti ügyeletet (Polizei der Presse) 's a sajtóvétségek fenytését illető valék kénytelen a multévi junius 28iki rendelet által miveltilag megváltoztatni. — Ministeriumom majd nyilatkozásokat fog az uraknak tenni azon alkalom és okok felől, mellyeknek engem e lépésre birniok kellett. — A bérekesztés így szól: Fogadják az urak e közleményeket bizodalommal 's fordítsanak azok fontolatára annyi gondot, mennyit azoknak az én hű népem javára befolyásuk megkíván. Ujra mondom: hódoljunk a béke és egyesség (Eintracht) szellemének 's az ég nem fogja igyekezetünkötől áldását megtagadni.

SPANYOLORSZÁG.

Ápril 27ikén mint a királyné születésnapján nagy udvarlás és kézesókolás volt a kir. udvarban. A diplomata-test, status-tanács, tartományi küldöttek, sok grand 's főbb hivatalbeliek tevék üdvözleteiket, az udvaroltak száma 1,700 főre tétetik. Estve csak nem valamennyi háza a fővárosnak 's a színházak mind ki valának világítva, Ő Felségök alkonyatkor a város egyikét utcáját bekocsizák 's a néptől legharsányabb örömrivadozással fogadtattak. Eljen a királyné!

A gabona pesti piaczi ára junius 4ikén 1833:

poz. m. val. gar.	legjobb	közép	csékély	poz. m. val. gar.	legjobb	közép	csékély
Tisztabuza	126 $\frac{2}{7}$	120	113 $\frac{1}{2}$	Zab	40	38 $\frac{2}{7}$	—
Kétszeres	88	86 $\frac{2}{7}$	85 $\frac{1}{2}$	Köles	—	—	—
Bözs	56 $\frac{2}{7}$	53 $\frac{1}{2}$	—	Köleskása	180	173 $\frac{1}{2}$	—
Arpa	60	56 $\frac{2}{7}$	—	Kukoricza	80	66 $\frac{2}{7}$	60

Pénzkelet:

Bécs junius 20ikén középár pengő pénzben			
Status 5 pC. kötel.	94 $\frac{2}{7}$	Bécs 2 $\frac{1}{2}$ pC. bankók.	53 $\frac{1}{2}$
— 4 pC.	84 $\frac{2}{7}$	Kam. 2 $\frac{1}{2}$ pC. kötel.	—
— 1820ki kölcs.	191 $\frac{2}{7}$	Bankrészvény	1239 $\frac{1}{2}$
— 1821ki —	135 $\frac{1}{2}$	Cs. arany pC. agio	—